

9. trin – Indsættelse Hareskov & Værløse

Indledning

Bliv siddende en stund og lad mig først give en kort indledning til denne dags prædiken.

Den tekst, jeg om lidt læser for jer, har tung bagage med sig. De vist allerfleste mennesker støder sig på fortællingen og oplever trods, vantro, hævdede øjenbryn og slår siden ud med hænderne. Vi begriber det ikke. Skulle dét være kristendom? Ja, skulle det være kristendom at svindle og bedrage? Hvilket forbillede er den utro godsforvalter? Ikke et til efterfølgelse.

Læsning - Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Jesus sagde også til disciplene: »Der var en rig mand, som havde en godsforvalter; om ham fik han underhånden at vide, at han ødslede hans ejendom bort. Så tilkaldte han forvalteren og spurgte: Hvad er det, jeg hører om dig? Aflæg regnskab for din forvaltning, for du kan ikke længere være forvalter. Men forvalteren spurgte sig selv: Hvad skal jeg gøre, nu da min herre tager min stilling fra mig? Grave har jeg ikke kræfter til, tigge skammer jeg mig ved. Nu ved jeg, hvad jeg vil gøre, for at folk skal tage imod mig i deres huse, når jeg bliver sat fra bestillingen. Han kaldte så sin herres skyldnere til sig én for én og spurgte den første: Hvor meget skylder du min herre? Hundrede ankre olie, svarede han. Forvalteren sagde: Her er dit gældsbevis, sæt dig straks ned og skriv halvtreds! Derefter spurgte han en anden: Og du, hvor meget skylder du? Hundrede tønder hvede, svarede han. Til ham sagde forvalteren: Her er dit gældsbevis, skriv firs!« Og Herren roste den uærlige forvalter, fordi han havde handlet klogt. For denne verdens børn handler langt klogere over for deres egne, end lysets børn gør. »Jeg siger jer: Skaf jer venner ved hjælp af den uærlige mammon, for at de, når den slipper op, kan tage imod jer i de evige boliger.« [Luk. 16,1-9](#)

Prædiken

Det er let at blive forarget. Med mindre forargelse er en af vor tids hovedsynder, så er det let at lade som om man er vanvittig rummelig. Under alle omstændigheder falder det mennesket let at finde en grimasse, der kan passe. Det er vel en art overlevelse. Når vi møder noget, der støder os, så reagerer nogle impulsivt, spontant – mens andre mere civiliserede mennesker når at tænke sig om og lad det stødende være en uberørt. Det er ikke sikkert at det er det civiliserede udtræk, det er værd at kopiere. Måske er det bedre, hvis vi tydeligere kan navigere ift hinanden, de værdier vi kalder vores og det aftryk menneskets dispositioner har på omverden. Men angste for at dømmes, det er vi, og så pakker vi reaktionerne ind bag en grimasse. Der kan passe. Og hvilket ansigt tager vi så på, i mødet med den utro godsforvalter? Hvad stiller vi op med denne her tekst, der grangiveligt ligner en sten at snuble over? Ja, vi må læse den igen og igen og så én gang til. For når de gamle kirkefædre så noget i den, som ikke er hvad vi læser på første lag, om en bedrager der svindler og snyder sig gennem hele livet selv efter at være blevet afsløret. Når det er hvad vi ser, stødes over, trække på skuldrene af og vender ryggen til, så er der ganske gode chancer for, at vi ikke har forstået, hvad teksten vil os. Ikke set lyset, som de gamle kirkefædre så, og ikke har taget livtag med materien, gravet i mudderet og fundet perlen. Det er når vi tager for let på evangelieteksterne, at den slags sker. Så lad os grave sammen.

Der var engang en bandit, en røverkonge, en værre en, som var betroet en kæmpe skat. Var skatten faldet i hænderne på en bankmand, så var den sikret. Eller det troede vi i hvert fald før krakket sidst i 00'erne. Lad os alligevel lege med tanken. I banken er vores penge sikre. Ikke hos banditten. Og havde rigmanden

overladt forvaltningen af formuen til en finansmand, en ejendomsspekulant, så var skatten kun blevet større. Og havde rigmanden rakt sin formue til Ronald McDonald eller foreningen Børns vilkår, så var pengene måske blevet færre, men værdien vokset. Så ser I, der var ganske mange steder, hvor rigmanden havde kunnet få sin formue og skat forvaltet. Men han havde nu engang ansat sig en bandit af en godsforvalter, der skaltede og valtede med den andens formue, som var det hans egen. Det kender vi sådan set meget godt. At vi er rakt noget, som aldrig var vores, men blot en gave, og så gjorde vi med det hvad vi ville. Livet f.x. Ingen har født sig selv, rakt sig selv livets mulighed og alligevel tager vi det i besiddelse, som var det vores ret. Og så realiserer vi ellers os selv; virkelig gør vores længsler, kræver vores ret, bruger og forbruger vores dage til egen glæde og gevinst. Jo, vi kender ganske godt til godsforvalterens tilbøjeligheder og må holde lidt igen med forargelsen, hvis ikke splinten i hans øje skal skygge helt for vores egne øjnes bjælker.

Men så sker det; den utros godsforvalter bliver taget på fersk gerning. Ærgerligt for ham, at han ikke var vågen og klar, da brudgommen kom forbi, som vi hører en anden søndag. Ærgerligt for ham at olien i lampen slap op. Nu gik det ligeså godt, tænker vi vel at han har syntes. Og hvad stiller man så op, når det viser sig at hele ens livsførelse beror på humbug og falske forudsætninger? Ja manden gør som mennesker gør flest. Han overvejer sine alternativer; jeg er for gammel til at grave og for ærekær til at tigge. Jeg tager mig hverken et hårdt, manuelt, ufaglært arbejde eller beder staten om understøttelse. Jeg må finde en anden vej uden at lide statustab og uden at gå til grunde. Nu har jeg det. Jeg gør som jeg plejer og fusker videre. Jeg nedskriver alle gældsbeviserne, så de, der skylder rigmanden penge, nu skylder mig gode tjenester. Så kan jeg leve af deres hånd resten af mine dage. Måske aner I, hvor vi er på veje hen. Men lad os først slå et sving. For efter den utro godsforvalter har snydt rigmanden for yderligere en formue, hvad sker så? Jeg så kommer Jesus med sin pointe; *Herren roste den uærlige forvalter, fordi han havde handlet langt klogere end lysets børn gør*. Vi lader den lige stå et øjeblik. *Herren roste den uærlige forvalter, fordi han havde handlet langt klogere end lysets børn gør*. Han, den utro, bedrageren, banditten, den ærekære gamle snu rad, han handler klogere? Virkelig? Det dæmrer langsomt for os. At skikkelsen her er ikke sat til at være en skabelon for efterfølgelse. Ikke i handlinger, men i indstilling. Og ikke i den indstilling, der handler om at udbytte andre, det er slet ikke der i han handler klogere end lysets børn. Nej vi må et skridt tilbage og trække os uden for fortællingen for klarere at se, hvad den vil os. Hvorfor teksten har overlevet i rækken af prædikentekster i mere end 1500 år. Vi må tilbage til Ordsprogenes bog, en læsning som ret klart sætter ord på, at det er holdning og handling i ét, der afslører det enkelte menneskes kompas. Der hørte vi at; *Hold ikke et gode tilbage fra den, som har brug for det, når det står i din magt at yde det. Sig ikke til din næste: »Gå, og kom igen i morgen, så vil jeg give dig det«, hvis du har det, han beder om*. Hvis du står over for et menneske, der har brug for noget, som du har, så giv ham det! I de ord hviler stor indsigt, som vi lige om lidt skal bruge. I Første Johannebrev hørte vi nemlig at: *hvis vi vandrer i lyset, ligesom han er i lyset, har vi fællesskab med hinanden*. Så hvad er grunden til at Herren roser den utro godsforvalter? Hvad er grunden til, at vi i netop ham kan se en perle, om end mudderet sådan ved første øjekast havde lagt sig om ham? Ja det er den enkle at han forstod, som der stod, at *Jeg siger jer: Skaf jer venner*. Og den indsigt, den livserfaring ved enhver der kender ensomhedens uvæsen, at der er stor værdi i. Skaf dig venner! Ikke en bande, ikke La Familia. Men så måske alligevel. Skaf dig folk omkring dig, som har tillid til dig og som du kan stole på. For; *denne verdens børn handler langt klogere over for deres egne, end lysets børn gør*. Betyder det at vi skal være som denne verdens børn? Nej. Betyder det at vi skal snyde og bedrage som den utro godsforvalter? Nej. Naturligvis ikke. Hvad er det så, vi skal lære? Hvad skal vi indse? Dette ene og klare; at

midt i virvaret af snyd og uretfærdighed har manden opdaget at han lever af menneskers nåde. Derfor siger jeg jer; skaf jer venner! Og lev selv som den, der gladelig giver andre, hvad de mangler. For kun sådan gør vi verden til et bedre sted. Ved at indse at vi trænger til hinanden. Uanset at vi lever med Gud i hjertet og opstandelsen for øje, i dag og alle dage, så er det medmenneskene vi deler livet med. Det er dem, vi kan forvente os noget af, og det er dem, vi selv er forpligtet på. Vi bærer en etisk fordring til at være noget for hinanden. Og det er hvad dagens tekst vil minde os om og dét med en tekst, der får os til at spidse ører og rynke brynene, for det er når vi gør dét, at vi tænker videre - og med eftertanken, når vi måske til samme indsigt; at også vi lever af menneskers nåde. Alt andet kan mistes. Hus og helbred. Formue og forstand. Men ikke andre mennesker. Så derfor: Skaf jer venner.

Salmer

1: 736 Den mørke nat forgangen er

2: 683 Den nåde, som vor Gud

3: 278 En dag skal Herrens skaberdrømme

4: 522 Nåden er min dagligdag *Mel. Elmquist*

5(nadver): 373 Herre jeg vil gerne tjene

6: 728 Du gav mig